

PSİKOLOJİK SAVAŞ KISKACINDA TÜRKİYE (Genocide, Tehcir, Meds Yeghern)

Turkey in the Princers of Psychological War
(Genocide, Tehcir, Meds Yeghern)

Dr. Haydar ÇORUH*

ÖZ

Ermeniler, bugün uluslararası arenada çeşitli tezler ileri sürmekte ve bu sayede Türkiye Cumhuriyeti'ni bir oldu ve bitti ile karşı karşıya bırakmaya çalışmaktadırlar. Bunu yaparken de özellikle kelimeler kullanılmakta ve görsel medya bu hususla ilgili olarak yönlendirilmektedir. Medya vasıtasıyla kelimelere ucu açık anlamlar yüklemek Ermeni diasporasının uluslararası propaganda yaparken kullandığı en önemli malzemedir.

Kelimelerin ucu açık ve vurgulu olması ve bu kelimelerin Avrupa ülkeleri ve ABD gibi güç merkezleri tarafından kullanılması, Türkleri anti tez oluşturma hususunda sıkıntıya sokmaktadır. Genocide, Tehcir, ve son olarak ABD Başkanı Barak Hüseyin Obama tarafından kullanılan Meds Yeghern kelimeleri, bu oyunda yer alan önemli vasıtalarlardır.

Anahtar Sözcükler: Soykırım, Tehcir, Büyük Felaket

ABSTRACT

Armenians put forward a number of thesis in international arena of today and thus try to put Turkey in a fait accompli position. Words are used in such an action and visual media is directed in this direction. To give obscure meanings to the words through media is an important material used by Armenian diaspora.

Obscure use and stress of words and their use by powers such as European countries and USA claims difficulties in anti-thesis creation by Turkish party. Genocide, deportation and Meds Yeghern recently used by Barak Huseyn Obama, President of the United States of America are important means used in the abovementioned game.

Keywords: Genocide, Deportation, Meds Yeghern

Giriş

Ermeni diasporası ve Ermenistan, 1915 yılında Ermeniler tarafından Türklere uygulanmış planlı yok etme/katliam gerçeğini saptırarak, Ermenilerin Türkler tarafından katledildiği şeklinde, bir takım asılsız iddialarda bulunarak pek çok Avrupa ve Asya ülkesini meşgul etmeyi başarmışlardır. Asala Örgütü'nün bertaraf edilmesinden sonra Ermeni diasporası uluslararası arenada sürdürdüğü etkin propaganda ile asılsız soykırım iddialarını taslaklar haline getirerek, bir taraftan Avrupa parlamentolarında diğer taraftan da ABD'de kabul ettirmeye çalışmaya başlamıştır. Bunda da bir hayli başarı

* Trakya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğrt. Üyesi.

kazandıkları inkar edilemez¹. Tanımı dahi tam olarak yapılamayan bu iddialar üzerinden yeni bir stratejiye de başvurdukları görülmektedir. Bu stratejinin ana malzemesi olarak da kelimeler/kavramlar kullanılmakta ve kullanılmaya devam edilmektedir. Buradaki maksat Türkiye Cumhuriyeti'ni uluslararası kamuoyu karşısında yalnızlaştırmak ve uluslar arası kamuoyu etkisiz kılmaktır. Türkiye Cumhuriyeti'ni tehdit eden birçok faktörün etkisizleştirilmesi için Türk insanı tarafından atılan adımlar, söz konusu Ermeni iddialarının uluslararası parlamentolarda kabul edilmemesi yönünde sürdürülen çalışmalar bir dereceye kadar başarı sağlamışken, bu "yeni stratejiye"/"kavramlar üzerinden sürdürülen kavgaya" karşı henüz bir çalışma olmaması, Türkiye'nin elini kolunu bağlamaktadır.

Bu makalenin amacı, Türkiye Cumhuriyeti'ni uluslar arası camiada sıkıntıya düşüren bu kavramları ve bu kavramların kullanılmasıyla kitleler üzerinde meydana getirilen psikolojik baskının nasıl oluşturulduğunu ortaya koymaktır.

1. Kendini Savunma Hususunda Türklerin Başarısızlığı

Ermenilerin ve Ermeni taraftarı strateji uzmanlarının ürettikleri soykırım ve soykırımı ifade amaçlı kavramlar ortaya konulurken, bu kavramların ifade gücü yüksek, kastedileni tam olarak anlatan, kamuoyu oluşturmaya yönelik, duygu yüklü ve duygusallığı ön planda tutan yapıya sahip oldukları görülmektedir. Sözcüklerin bu yapısı, karşı tez üretmek isteyenleri etkisiz kılmaya yönelik önemli açılımlar sağlamaktadır.

Ermeni iddiaları, Osmanlı İmparatorluğu'nun zayıfladığı ve parçalanmasının gündeme geldiği bir dönemde ortaya çıkarılmış propaganda ve psikolojik etkinliğe sahip örgütlerin çabaları ile Batı kamuoyuna mal edilmek istenmiştir². Türk aleyhtarı propagandaların tarihî kökeni çok eskilere dayanmakla beraber, etkin bir şekilde ortaya çıkışı XIX. yüzyılın sonu ve XX. yüzyılın başlarıdır³. Oysa bu iddiaların temel dayanağı

¹ Sözde Ermeni iddialarını içeren tasarının ABD'de Kongre'den geçmesi halinde "Soykırım" iddialarını tanıyan ülkelerin sayısı 20'ye yükselecek. 1965'den bu güne kadar toplam 19 ülke sözde soykırım ile ilgili iddiaları kabul etti. Bu ülkelerde, sözde soykırım ile ilgili tasarılar en çok 2005 yılında kabul edildi. Toplam 7 ülkede sözde soykırım, 2005 yılında tanındı. Sözde Ermeni soykırımını kabul eden ülkeler ve kabul ettikleri yıllar şöyledir: Uruguay: 1965, 2004, 2005; Kıbrıs Rum Kesimi: 1982; Arjantin: 1993, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007; Rusya: 1995, 2005; Kanada: 1996, 2000, 2004; Yunanistan: 1996; Lübnan: 1997, 2000; Belçika: 1998; İtalya: 2000; Vatikan: 2000; Fransa: 2001; İsviçre: 2003; Slovakya: 2004; Hollanda: 2004; Polonya: 2005; Almanya: 2005; Venezuela: 2005; Litvanya: 2005; Şili: 2007 (<http://www.ido-forum.org/memleketim-uzerinde-oyunan-oyunlar/241387-ermeni-soykirimi-iddialarini-kabul-eden-ulkeler.html> (11.05.2009))

² Erdal İter, *Türk-Ermeni İlişkileri Bibliyografyası*, Ankara 2001, s. 11.

³ Bk. Deniz Sarıyıldız, *Görsel İletişim Araçlarıyla Türk Karşıtı Soykırım Propagandası*, Gebze 2006, s. 40 vd.; Nail Yılmaz, *Kamuoyunu Etkilemede Propagandanın Rolü*, İstanbul 1995, s. 49-

olan tarihsel süreç tamamen bir saptırmadan ibarettir. Bu saptırmanın aslı neye dayanmaktadır?

Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'na katılması sebebiyle seferberlik hali ilan ettiği bir zamanda, bizzat Osmanlı vatandaşı olan çeşitli unsurların ayaklanma ve isyanları ile karşı karşıya kalmıştır. Devlet Müslim ve gayrimüslim vatandaşlarını özellikle Ermeni, Rum ve diğer unsurların dış destekli tecavüz, saldırı ve katliamlarından korumak maksadıyla bir yasa çıkarmak zorunda kalmıştır. "27 Mayıs 1915 Sevk ve İskan Kanunu" adıyla bilinen bu kanun, Osmanlı sınırları içerisinde isyan halinde bulunan köy, kasaba ve şehirlerde bulunan Müslim ve gayrimüslim vatandaşların güvenliklerini sağlamak amacıyla, daha güvenli yerlere tek tek veya toplu olarak taşınmalarını amaç edinen bir yasa teklifidir. Bu yasanın kabulü ve tatbiki sırasında devletin azami titiz davrandığı, suiistimallere müsaade etmediği ve ihmali görülenlerin derhal ve kesin olarak divân-ı harpler vasıtasıyla cezalandırıldığı, bizzat yabancı misyon şeflerinin raporları ile sabittir. Ermeni diasporası, söz konusu kanunu Osmanlı Devleti'nin Ermeni vatandaşlarını yok etmek amacıyla çıkardığına dair bazı iddialar ileri sürmekte ve bu iddialar vasıtasıyla dünya kamuoyunu etkilemeye çalışmaktadır. Oysa bu iddialar asılsız ve mesnetsizdir⁴. Fakat, Cumhuriyet dönemi dahil, bugüne gelinceye kadar gerek medya ve gerekse uluslararası kuruluşlarda yeterince temsil edilemeyen Türkler, Ermeniler karşısında kamuoyu ve propaganda yönünden cılız bir direniş göstermişlerdi.

Bu durum son olarak ABD Başkanı Barak Hüseyin Obama'nın ilk ve belki de son defa yapmış olduğu Türkiye ziyareti sırasında Büyük Millet Meclisinde ve sonrasında 24 Nisan 2009 tarihli Amerikan Ulusuna Sesleniş Programı'ndaki açıklamalarında, Türklerin bu zafiyeti açık bir şekilde ortaya çıkmış görünmektedir.

Geçmiş dönemin bir değerlendirmesi yapıldığında: Türklerin, özellikle Ermeniler karşısında gerçekleştirmeye çalıştıkları karşı propaganda ile ilişkileri, bir takım yalan iddialara cevap vermeye çalışmaktan öteye gidememiştir. Ne hazindir ki bunda da bir başarı sağlanamamıştır. Yani Türkiye Cumhuriyeti'nin bu çabası bir nevi pasif, kamuoyu oluşturmaktan uzak ve sürekliliği olmayan, kısmi başarılarla dayanan bir gayretten ibaret kalmıştır. Ortaya konulan bu tavır/davranış, Türklerin, kendilerine karşı yapılan ithamlar ve suçlamalar karşısındaki savunma kabiliyetsizliğini/yetersizliğini ortaya koymaktan başka, ithamı yapan tarafa da büyük bir rahatlık ve hareket serbestliği kazandırmıştır.

Türkiye ve Türkler aleyhindeki propagandanın en yoğun olduğu yer Amerika'dır. Aleyhteki propagandanın en yoğun olduğu dönem ise Cumhuriyet yıllarıdır. Alexander Powell bunun sebebini şöyle izah etmektedir: "Türkler aleyhine derin kök salmış olan

69; Mustafa Uurlu, *21. Yüzyılda PKK Terör Örgütünün Türkiye'de Kullandığı Propaganda, Strateji ve Teknikleri*, İstanbul 2008, s. 77-155.

⁴ "27 Mayıs 1915 Sevk ve İskan Kanunu" ve bu çerçevede cereyan eden olaylar ile ilgili tarihi süreç hakkında bk. Bülent Bakar, *Ermeni Tehciri ve Uygulaması*, (Basılmamış Dr. Tezi, M.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü), İstanbul 2003, s. 73-80; Süleyman Beyoğlu, "Ermeni Propagandasının Gölgelediği Gerçek: Tehcir Kanunu ve I. Dünya Savaşı'nda Arap Tehciri", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, Sayı: 11, İstanbul 2004, s. 31-52.

düşmanlığı şu sebeplere bağlayabiliriz. Geçmişte Hıristiyan azınlıklara ve özellikle Ermenilere uygulanan politikalar, dinî önyargılar ve siyasî propagandalar. Bunların birisinin nerede bitip diğerinin nerede başladığını söylemek zordur. Bir diğer sebep mağlup ve parçalanmış olduğunu kabul ettiğimiz bir ülkenin yeniden ortaya çıkışından duyduğumuz üzüntü ve hayal-i sükûttur. Ve nihayet *Türklerin ısrarla kendilerini savunmayı reddedişleridir.*⁵

Türklerin kendilerini savunmaması/savunamaması ile ilgili hususlara temas eden bir başka müellif ise Hans Barth olup, eseri 1896 yılında kaleme aldığı “Türke, wehre Dich!” tir. Eser Selçuk Ünlü tarafından “Türk Savun Kendini” başlığıyla 1988 yılında Türkçeye çevrilmiştir. Eserin ana kaynağı Alman araştırmacı Dr. Alfred Körte'dir. Körte, araştırma ve incelemeleri sırasında Türklerin kendilerini savunmak hususunda pasif/etkisiz olduklarına dair dikkat çekici gözlemlerde bulunmuştur⁶.

Türklerin kendilerini savunmayı reddedişlerinin arka planı araştırıldığında, anti propaganda ve hedeflerle ilgili çalışmaların eksikliği göze çarpmaktadır. Türkiye’de bu konularda fikir üretebilecek kurumların başında gelen Üniversitelerle ilgili olarak YÖK’e ait tez kataloğunda yapılan inceleme maalesef umulandan daha kötü bir durumda bulunulduğunu ortaya koymuştur⁷.

Propaganda ile ilgili yapılan araştırmaları konularına göre derleyen araştırmacılar, karşı tez oluşturulmaya çalışılan problemlerin iç ve dış dinamiklerinin mutlaka tam olarak tespit edilmesi gerektiğini ifade ederler⁸. Hadiseye bu yönüyle bakıldığında Türkiye’de yapılan ve Ermenilerle ilgili olan çalışmalarda propaganda hedefinin iç ve dış dinamikleri belirlenirken, **Mim Kemal Öke**’nin de belirttiği gibi “Bu bir **Psikolojik Savaş**’tır.” ve bunun propaganda ile aynı şeyi ifade ettiğinin mümkün mertebeye okuyucuya hissettirilmesi gerekmektedir. Öke, propagandayı, insanların düşüncelerini etkilemek için kullanılan bir araç, psikolojik savaşı ise insanlarda oluşturulan bu tutum

⁵ Kamuran Gürün, *Ermeni Dosyası*, 4. Baskı, Ankara 1988, s. 64’den naklen E. Alexander Powell, *The Struggle For Power in Moslem Asia*, New York 1925, s. 22.

⁶ Mustafa Çolak, “Hans Barth’ın ‘Türk Kendini Savun’ Adlı Eserine Göre Ermeni Meselesinin Doğuşu ve Avrupa”, *Hoşgörüden Yol Ayrımına Ermeniler*, Cilt: III, Erciyes 2009, s. 233-249.

⁷ YÖK’ün Tez kataloğundan elde edilen verilere göre: Propaganda ile ilgili olarak sadece 22 tez konusu çalıştırıldığı ve bunlardan biri PKK terör örgütünün Türkiye’deki propaganda stratejileri üzerine ve diğeri ise soykırım iddialarıyla ilgili olduğu anlaşılmaktadır (<http://tez2.yok.gov.tr> (11.05.2009)).

⁸ Baskın Oran bu hususu “İç-Dış Dinamik İlişkisini Gözden Kaçırılmamak” şeklinde yorumlar. Ona göre “ Bir olayın nedenlerini araştırırken, altyapı-üstyapı ilişkisinin saptanmasının yanı sıra yapılacak iş, olayın iç ve dış dinamiklerini ayrı ayrı saptamaktır. Bir olay hem iç faktörlerden hem de dış faktörlerden etkilenir. Bir araştırmacı birbiriyle ilintili iki dinamiği ayırarak, ayrı ayrı ikisine de gereken önemi vermek zorundadır.” der [*Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar*, Cilt: I (1919-1980), İstanbul 2002, s. 13-14].

ve zihniyet değişikliğini propagandanın istediği yönde harekete geçiren bir dinamik olarak görmektedir⁹.

Türklerin yapmış oldukları çalışmalar, bu yönleriyle önemli sorunlar içermektedir. Türkler konuya bakışlarını tarihten gelen bir ananeyi sürdürürcesine, biraz üstünkörü, biraz vurdumduymazlıkla işlemektedirler. Öyle ki kendileri için en önemli sorunlardan biri haline geldiğini bir türlü kabul etmedikleri Ermeni iddialarını ifade ederken veya bu konuyla ilgili bir şeyler yazarken, kullanılan klişe ifadeler ve bu tür yazılarda elden geldiğince insanî davranmaya çalışarak “suya sabuna dokunmamak” ilkesine bağlı kalma çabaları, anlatılmak isteneni, anlaşılması gereken temadan uzaklaştırmakta veya tam karşıtı yeni bir anlayış benimsenmesine sebep olmaktadır.

Mesela, Türkler, Ermeniler ile ilgili araştırmalarında, “1915” tarihi söz konusu olmadığı durumlarda, yazılarında şöyle başlıklar kullanırlar: Ermeni Meselesi, Ermeni Dosyası, Ermeni İhtilalleri, Ermeni İsyanları, Ermeni Mezalimi, Ermeni Sorunu, Berlin Kongresinde Ermeniler ...!

Diğer taraftan 1915 tarihi söz konusu olduğunda, bu dönemde ilan edilmiş olan “27 Mayıs 1915 tarihli Sevk ve İskân Kanunu”¹⁰ başlığı konuyu en doğru şekilde ortaya koymasına rağmen Türkler, bu dönemi anlatırken genel olarak: “1915 Ermeni Tehciri veya Tehcir” ifadesini kullanırlar. Türkiye’de yapılan çalışmalarda çoğunlukla “Tehcir” adı kullanılmaktadır. Oysa bugün kullanıldığı şekliyle kelimenin uluslararası kamuoyunda “insan kitlelerini bir yerden bir yere zorla göç ettirmek” anlamıyla “Nazi kampları”na benzer bir anlam yüklemesiyle karşı karşıya kalındığı ve kelimenin giderek tehlikeli bir şekilde “soykırım” anlamını da içerecek şekilde anlam değişimine uğramaya başladığı fark edilmemektedir.

Türkler bu kelimeyi kullanırken kuşkusuz, “bir yerde baş gösteren huzursuzluk sebebiyle o yerde yaşayan insanların daha güvenli yerlere göçürülmesi”ni kastetmekteydiler. Oysa söz konusu kelimenin bugün uluslararası kamuoyunun hafızasındaki karşılığı şu olmalıydı:

...1915’li yıllarda Seferberlik ilan etmiş olan Osmanlı Devleti’ne/Türk milletine isyan ve tedhiş hareketlerinde bulunmak suretiyle Ermeniler tarafından ihanet edilmişti. Bu isyan hali Türk toplumunu bir çeşit ortadan kaldırma girişimiydi. Türkler, katledilmek suretiyle soykırıma tabi tutulmalarına rağmen, Osmanlı Devleti son derece insancıl duygularla hareket ederek, özellikle Ermenilerin başını çektiği çeteler tarafından katliamların yapıldığı bölgelerde yaşayan Ermeniler de dahil bütün Osmanlı vatandaşlarının güvenliğinin sağlanması amacıyla “27 Mayıs 1915 tarihli Sevk ve İskân Kanunu”nu çıkarılmıştı. Bu kanununun çıkarılmış olması sayesinde Anadolu’nun dörtbir yanında yaşayan binlerce müslim ve gayrimüslimin, Ermeni çeteleri tarafından yok edilmesinin engellenmiş olduğu tezinin uluslararası kamuoyuna kabul ettirilmiş olması...

⁹ Mim Kemal Öke, *Ermeni Sorunu, 1914-1923*, Ankara 1991, s. 9.

¹⁰ Kanunla ilgili olarak bk. Bakar, *a.g.t.*, s. 78 vd.

Fakat özellikle Ermeniler konusundaki yazılara konu başlığı seçerken yukarıda bahsedilen içeriği ortaya koyacak kelimelerin kullanımının göz ardı edilmesi, Türkleri Ermeni iddiaları ve propagandaları karşısında savunmada bıraktığı gibi, uluslararası arenada bir manada Türkleri, Türkiye aleyhinde propaganda yapan/Ermeni tezlerini savunan bir duruma düşürmektedir. Buna karşılık benzer konularla ilgili olarak, Ermenilerin Türklere ve tarihe bakışı, hatta meseleleri yazılı ve görsel medyaya aktarmaları, değil insanî değerlere saygı duymak, ortaya koydukları görsel yayınlarda Türklere ait insan cesetleri kullanılarak, bunların Ermeni imiş gibi lanse edilmesine kadar varan insanlık dışı propagandalara kalkıştıkları belgeleriyle tarihlendirilmiş bir gerçektir¹¹.

Ermeni kuruluşları ve örgütlerinin bu tür faaliyetlerini bugün dahi sürdürdüklerini, nefret saçan mesajlarını yaymaya devam ettiklerini görmek mümkündür¹². Bu konuda Erdal İlter şöyle bir saptama yapmaktadır: “Politik ve kültürel propaganda uygulaması yapan Ermeni kuruluşlarının çalışmalarındaki en önemli özellik, propaganda ile kendilerini destekleyecek bir kamuoyu yaratmaya çalışmaktır. Bunun sonucu olarak, dün olduğu gibi bugün de Ermeni propagandası, birçok etkili çevreyi ele geçirmiştir.”¹³

2. Ucu Açık Kelimelere Dayandırılan Ermeni Propagandası

Ermeniler Türkler aleyhinde propaganda üretirken kemikleşmiş bazı ifadelerden de faydalanırlar. Bu kavramların seçiminde kendi yaptıkları zulümleri değil, daha ziyade kendilerine yapıldığını iddia ettikleri eziyetleri anlatmak için, II. Dünya Savaşı sırasında özellikle Avrupa’da Yahudilere (?) yapılan soykırım için kullanılan **Genocide** kelimesini, kullanmayı tercih ederler¹⁴. Bu kelime “Katliam ve soykırım”

¹¹ Bu hususla ilgili olarak şu çalışmalara bakılabilir: Cemil Kutlu, *I. Dünya Savaşında Rusya'daki Türk Savaş Esirleri ve Bunların Döndürülmeleri Faaliyetleri*, (Basılmamış Doktora Tezi, A.Ü. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü), Erzurum 1997; Esin Güven, *I. Dünya Savaşı'nda Rusya'daki Türk Esirleri ve Rusya Türkleri*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, M.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü), İstanbul 1996; Nebahat Oran Aslan, *Birinci Dünya Savaşı'nda Türkiye'deki Rus Savaş Esirleri*, İstanbul 2008; Erdal Çetin, *I. Dünya Savaşı'nda Mısır'daki Türk Esirleri*, (Yüksek Lisans Tezi, M.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü), İstanbul 2004.

¹² Ermeni diasporası ve Ermenilerin 27 Mayıs 1915 Sevk ve İskan Kanunu’nu, bir Tehcir veya Soykırım gibi göstermek amacıyla uluslar arası kamuoyunda giriştikleri propaganda ve propaganda araçları hakkında bk. Sarıyıldız, *a.g.t.*, s. 40 vd.

¹³ Erdal İlter, *Ermeni Propagandasının Kaynakları*, Ankara 1994, s. 10 vd.

¹⁴ Soykırım kavramı, II. Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanyası’nın ‘nihai çözüm’ adı altında Yahudileri yok etmesiyle gerçek boyutlarına kavuştu. ‘Genocide’ sözcüğü bir Polonya Yahudisi olan Raphael Lemkin tarafından icat edildi. Lemkin daha öğrenciyken, bir soykırım saydığı Ermeni olaylarına ilişkin sanıkların yargılanmasını yakından izlemişti. Lemkin’in soykırım

anlamındadır¹⁵. Bir başka kelime ise **Massacres**'dir. Bu kelime de "kılıçtan geçirme, katliam, kırım" olarak ifade edilir¹⁶. Bir diğer kelime **Tragedie**'dir. Bu kelime de "facia, felaket, korkunç olay" manasındadır¹⁷. Ermenilerin son zamanlarda bu kelimeyi fazla kullanmadıkları yönünde bir izlenim mevcuttur¹⁸.

Bununla beraber bu kelimeler son derece tehlikeli, etkili ve propagandaya açık ifadelerdir. Öyle ki bugün Batı ilim çevrelerinde **Genocide** kelimesi "Ermeni iddialarıyla" bütünleştirilmeye ve yaygın olarak kullanılmaya çalışılmaktadır. Kelimenin Batı aleminde kullanımında ilk akla gelen kavramlardan biri "Yahudi Katliamı", diğeri ise Ermeni iddialarıdır. Bu bakımdan **Türkler, antitez oluştururken, mutlaka "Ermenilerin Türklere uyguladıkları katliamları" dünya kamuoyu ile paylaşabilecek ve literatüre sokabilecek deyimler veya terimler üretmek zorundadır**. Hatta aşağıda bahsedilecek olan **Tehcir** kelimesinin de Türk ilim çevresinde "**Ermeni iddialarını" çağrıştıran bir kelime olması özelliğini ortadan kaldırmak gerekmektedir**. Öyle ki "Tehcir"

anlayışı çok genişti. Azınlıkların siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, moral, fizik ve biyolojik olarak yok edilmesini kapsıyordu. Sonradan gelişen hukuk, her grubun değil, sadece bazı grupların ve sadece fizik ve biyolojik olarak yok edilmesi amacıyla işlenen fiilleri soykırım saydı. Yani Lemkin'in tanımını çok daralttı (Gündüz Aktan, "Ermeni Sorununun Hukuksal Boyutu-Devletler Hukukuna Göre Ermeni Sorunu", *Ermeni Sorunu Temel Bilgi ve Belgeler*, Ankara 2007'den naklen http://www.eraren.org/bilgibankasi/tr/index2_1_1.htm).

Ermenilerin Genocide kelimesini hangi maksatlar ile kullandıkları hakkında bk. J. Michael Hagopian, *The Armenian Genocide: Annihilation of the Armenian Population of the Otoman Empire 1915-1923* (25 Dakikalık Film) http://www.armenian-genocide.org/keyword_search/genocide/Education.50/current_category.0/multimedia_detail.html (11.5.2009) gibi örnekler için şu adrese başvurulabilir: http://www.armenian-genocide.org/search.html?keyword_search=genocide (11.05.2009)

¹⁵ J.W. Redhouse, *English-Turkish Dictionary*, İstanbul 1861, s. 405. "**Genocide** is the deliberate and systematic destruction, in whole or in part, of an ethnic, racial, religious, or national group." (<http://en.wikipedia.org/wiki/Genocide> (11.05.2009) şeklinde bir tanımlama yapılmış olup, bu tanımlamanın altında hiçbir şekilde Ermenilerle ilgili bir ifadeye yer verilmemiş olması, Ermeni iddialarının uluslar arası arenada da "Genocide" olarak tanınmamakta olduğunu göstermektedir.

¹⁶ Redhouse, *a.g.söz.*, s. 604. Massacre kelimesinin kullanımı hakkında bk. http://www.armenian-genocide.org/search.html?keyword_search=massacre (11.05.2009)

¹⁷ Redhouse, *a.g.söz.*, s. 1040.

¹⁸ Bugün Ermeniler kastedilerek "tragedie" sözcüğünün kullanımı çok kısıtlıdır. Bk. Henry Morgenthau, *The tragedy of Armenia*, London: Spottiswoode & Co. LTD., 1918, 15 pgs; Henry Riggs, *Days of Tragedy in Armenia: Personal Experiences in Harpoot 1915/1917* (http://www.armeniangenocide.org/search.html?keyword_search=tragedya(11.05.2009)

kelimesi bugün, Batıda kullanılmakta olan “**Genocide**” kelimesinin yüklendiği anlama, tarihsel bir zemin kazandırıyor olmakla, Türk ilim çevrelerini antitez oluşturmakta zor durumda bırakmaktadır. Bu kelime ile ifade edilen bir dönemin var olduğunun Türkler tarafından kabul ediliyor olması dahi, Ermenilerin iddialarına temel ve dayanak teşkil edeceği kanısını kuvvetlendirir. Buna karşılık bu dönemde öldürülmüş olan yüz binlerce Türk’ü anlatacak bir kelimenin bu güne kadar Türk araştırmacılar tarafından türetilmemiş olması da ayrı bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

3. Türklere Uygulanan Soykırımları İçin Türkler Tarafından Kullanılan Kavramlar

Ermenilerin propagandalarına karşı durmaya çalışan Türkler, tarihte belki de en çok haksızlığa uğrayan milletlerden biri olarak, başlarına gelen felaketleri anlatırken genellikle **Mezalim** kelimesini kullanırlar. Bu kelime “Zulümler, can yakmalar, haksızlıklar” gibi anlamları içerir¹⁹. Türkler, “Mezalim” kelimesi ile başlarına gelen felaketleri tam olarak okura iletmezler. Çünkü kelimenin anlamından da anlaşıldığı gibi her türlü baskı bu ifadenin kapsamına girer. Bu sebeple konuya ilgi duyanlar, bu başlık altında tarihin bir döneminde Türklere karşı işlenmiş “insanlık dışı suçları” değil, sıradan adi suçların ifade edildiğine kanaat getirebilir.

Kullanılan ifadelerden bir başkası ise **Mesele** ve onun anlamdaşı olan **Sorun/problem** kelimeleridir. Arapça kökenli olan mesele kelimesi: “sorulup karşılığı istenilen şey, çözülmesi istenilen problem, ehemmiyetli iş, savaş, cenk” manalarına gelir²⁰. “Sorun” ise “çözülmesi gereken mesele, problem; mecaz olarak da: sıkıntılı durum”²¹ şeklinde ifade edilir. Bu kelimeler aslında bir konuda problemi olanların, bu problemi aşmada kullandıkları bir ifade iken, Türkler tarafından Ermeni iddialarını kastederek kullanıldığında, kimin kime ait problemi çözmesi gerektiği belirsiz kalmaktadır. Yani mesele ve sorun kelimeleri, sanki Ermeniler değil de, Anadolu’da ihtilal ve katliam yapanların Türkler olduğu gibi bir hususu anlatıyor durumuna düşünülmesine neden olmaktadır.

Soykırım ve **katliam** kelimeleri ise Türkler tarafından 1915 dönemi kastedilerek çok az kullanılan kavramlardır. “Soykırım: Bir insan topluluğunu dinsel, ırksal veya başka bir sebeple yok etmek,

¹⁹ Ferit Develioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, II. Baskı, Ankara 1993, s. 589.

²⁰ Develioğlu, *a.g.söz.*, s. 626.

²¹ www.tdk.org.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA (11.05.2009)

Genocide”²²dir. Soykırım terimi bu anlamıyla Yeni Türk Ceza Kanunu’nda da yer almaktadır. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu uluslararası suçlar kapsamında “soykırım suçunu” da ele alarak düzenlemiştir. Bu düzenleme Uluslararası Soykırım Sözleşmesi’nin 5. maddesine uygun olarak yapılmış olup, Yeni Türk Ceza Kanunu’nun 76. Maddesinin 1.-4. fıkralarıyla düzenlenmiştir²³.

Diğer bir terim olan “Katliam: Zapt olunan bir yerin irili ufaklı bütün halkını kılıçtan geçirme”²⁴ şeklinde ifade edilir. Türklerin bu kelimeleri kendi lehlerine kullanamamasının ardında yatan sebep, yukarıda Powell’in de ifade ettiği gibi “Türklerin kendilerini savunmayı bilmemeleri”dir. Türkler kendilerine uygulanan soykırımları (ki bunlardan en önemlileri: Çinlilerin tüm Türkistan’da, Rusların Kırım’da ve Kafkaslar’da, Yunanlıların Mora’da, Anadolu’da ve Kıbrıs’ta, Ermenilerin Anadolu’da, Sırp ve Bulgarların ise Balkanlarda uyguladıkları katliamlar olup) ifade etmekten çeşitli gerekçelerle çekinirler, sakınırlar. Bütün bunlar ortada iken Türkler, sahip oldukları büyük uygarlığın etkisiyle, uygarlık olarak kendilerinden daha geri ve küçük toplumlar tarafından haksızlığa ve zulme maruz bırakıldıklarında, onların yaptığı gibi ötede beride çığırtkanlık yapmayı, mazlumiyetlerini diğer milletlere anlatmayı gururlarına yediremediklerinden, bu tür kelimeleri ifadelerinde kullanmazlar.

4. Başkan Obama’nın Ermeni İddialarına Yaklaşımı ve Ermeni Destekli Psikolojik Savaşa ABD’nin Yeni Katkısı

²² *A.g.söz.*, s. 314. Ayrıca bk. Meltem İnel, “Soykırım Suçu”, <http://www.turkhukuk sitesi.com>, (26.04.2009)

²³ Yeni Türk Ceza Kanununun 76. maddesinde açıklanmıştır. Buna göre soykırım: 1. Bir planın icrası suretiyle, milli, etnik, ırki veya dini bir grubun tamamen veya kısmen yok edilmesi maksadıyla bu grupların üyelerine karşı; a) kasten adam öldürme, b) Kişilerin bedensel veya ruhsal bütünlüklerine ağır zarar verme, c) Grubun, tamamen veya kısmen yok edilmesi sonucunu doğuracak koşullarda yaşamaya zorlanması, d) Grup içindeki doğumlara engel olmaya yönelik tedbirlerin alınması, e) Gruba ait çocukların bir başka gruba zorla nakledilmesi.

2. Soykırım suçu failine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir. Ancak soykırım kapsamında işlenen kasten öldürme ve kasten yaralama suçları açısından belirlenen mağdur sayısınınca gerçek içtima hükümleri uygulanır.

3. Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

4. Bu suçlardan dolayı zamanaşımı işlemez. (Batuhan Duran, *Soykırım Suçunun Uluslar arası Hukukta ve Yeni Türk Ceza Kanununda Düzenlenişi*, İstanbul 2007, s. 65-66’dan naklen 5337 Sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 26.09.2004, Yayımlandığı Resmî Gazete: 12.03.2004, Madde: 76).

²⁴ Develioğlu, *a.g.söz.*, s. 496.

6-7 Nisan 2009 tarihlerinde İstanbul ve Ankara'yı ziyaret ederek, Türklerin kalplerini fetheden(!) ABD Başkanı Barak Hüseyin Obama, kendinden önceki birçok ABD Başkanı gibi 24 Nisan (2009) tarihinde, Ulusa Sesleniş Programı'nı icra etmiştir. Daha önceki başkanlar her ne kadar bu programlarda konuşurken, "aba altından sopa göstermek suretiyle", sözde soykırım iddialarını ima eden konuşmalar yapmak suretiyle Türkiye Cumhuriyeti'nden bazı siyasî ve ekonomik çıkarlar elde etmek yolunu tercih etmiş olsalar da, doğrudan sözde soykırım iddialarını adlandıracak bir ifade kullanmazlardı. Oysa Başkan Obama, konuşmasında bir ilke imza atarak, Ermeni diasporasını memnun edici, ama Türkleri kahredici yeni bir kelime icat etmiştir. Bu konuşmasında Başkan Obama, Ermenilerin kullandığı propaganda kavramlarına bir de "**Büyük Felaket**" anlamına gelen "**Meds Yeghern**"i dahil etmiş oldu²⁵. Bu kelime aslında, Ermenilerden ve Başkan Obama'dan ziyade; geçmişte Ermeni iddialarını tanıyan bir tutum içinde olan ve yakın zamanda

²⁵ Başkan Obama'nın 24 April 2009 tarih ve saat 23.57'deki konuşması:

Ninety four years ago, one of the great atrocities of the 20th century began. Each year, we pause to remember the 1.5 million Armenians who were subsequently massacred or marched to their death in the final days of the Ottoman Empire. **The Meds Yeghern** must live on in our memories, just as it lives on in the hearts of the Armenian people.

History, unresolved, can be a heavy weight. Just as the terrible events of 1915 remind us of the dark prospect of man's inhumanity to man, reckoning with the past holds out the powerful promise of reconciliation. I have consistently stated my own view of what occurred in 1915, and my view of that history has not changed. My interest remains the achievement of a full, frank and just acknowledgment of the facts.

The best way to advance that goal right now is for the Armenian and Turkish people to address the facts of the past as a part of their efforts to move forward. I strongly support efforts by the Turkish and Armenian people to work through this painful history in a way that is honest, open, and constructive. To that end, there has been courageous and important dialogue among Armenians and Turks, and within Turkey itself. I also strongly support the efforts by Turkey and Armenia to normalize their bilateral relations. Under Swiss auspices, the two governments have agreed on a framework and roadmap for normalization. I commend this progress, and urge them to fulfill its promise.

Together, Armenia and Turkey can forge a relationship that is peaceful, productive and prosperous. And together, the Armenian and Turkish people will be stronger as they acknowledge their common history and recognize their common humanity.

Nothing can bring back those who were lost in **the Meds Yeghern**. But the contributions that Armenians have made over the last ninety-four years stand as a testament to the talent, dynamism and resilience of the Armenian people, and as the ultimate rebuke to those who tried to destroy them. The United States of America is a far richer country because of the many Americans of Armenian descent who have contributed to our society, many of whom immigrated to this country in the aftermath of 1915. Today, I stand with them and with Armenians everywhere with a sense of friendship, solidarity, and deep respect. (<http://blog.yerbilimleri.com/obama-said-that-meds-yeghern>(14.05.2009).

kendilerine “Özürcüler” adını veren Türkiye’deki bir grup tarafından üretildiği hususunda yaygın bir kanaat bulunmaktadır²⁶.

Görüldüğü gibi Ermeniler kendi tezlerini ortaya koyarken son derece açık ve anlaşılır, hatta tek başına dahi kullanıldığında işaret ettiği ifadeyi doğrudan veren etkili sözcükleri tercih ederlerken, kendilerini Ermenilerin hışmından korumaya çalışan Türkler ise daha ziyade anlamları muğlak olan “mezalim, sorun, problem, mesele” gibi ifadeleri çoğunlukla kullanarak; kesin bir yargıya sahip olan “soykırım/genocide” ve “katliam/massacres” ifadelerini ise nadiren kullanmayı tercih ederler.

Ermenilerin, Türkler tarafından “soykırım” a uğratıldıklarına dair iddiaları kapsayan pek çok yaygın yapılmıştır. Bu iddialar karşısında Türkler tarafından geçmişte olduğu gibi bugün de Ermenilere nazaran daha az sayıda, ancak tamamen belgelere dayanan araştırma eserler ortaya konulmaya devam edilmektedir. Ancak bu eserlerde kullanılan terimlerin ve ifadelerin tamamı olmamakla beraber büyük bir kısmının, okuyucuya içeriği tam olarak yansıtan niteliklere ve vurgu gücüne sahip olmaması, Ermeni iddialarına karşı, Türklerin Batı kamuoyunda etkili bir propaganda yapmalarını kısıtlamaktadır.

5. Asılsız Soykırım İddialarına Türk ve Ermeni Yaklaşımları

a. Her iki tarafın araştırmacıları aynı malzeme üzerinde çalışmalarına rağmen, Türklerin problem üzerine gitmekten duyduğu çekingenliğe karşı, Ermenilerin saldırganlığı sebebiyle, bu malzeme Türkler aleyhinde ve sözde mazlum toplum Ermenilerin asılsız iddiaları lehinde kullanılmaktadır.

Türkler özellikle Ermeniler ile ilgili çalışmalar söz konusu olduğunda yukarıda bahsedilen “suya sabuna dokunmama” ilkesine titizlikle uyarlar ve kelime seçiminde son derece dikkatli davranırlar; Kırım’da, Balkanlar’da, Mora’da, Yemen’de, Kafkaslar’da, Ege Adaları’nda ve Kıbrıs’ta katledilen Türklerden bahsederken Türkler tarafından kaleme alınan yazıların en göz alıcı mevkileri olan başlıkları, genellikle içeriği okunmadıkça anlaşılamayan genel kavramlardan oluşturulur. Meselâ, Balkanlarda, Kırım’da, Kafkaslarda, Kıbrıs’ta, Mora’da katliama uğrayan Türkler anlatılırken “..... Anadolu’ya Yapılan Türk Göçleri” gibi muğlak ve içeriği okunmadıkça, bahsedilen konuyu ilk bakışta yansıtmayan ifadeler kullanılır. Bu ifadelerle anlatılmak istenen iç ve dış dinamikler çok yumuşak bir şekilde ortaya konulduğundan kişilerin ve toplumların vicdanında herhangi bir sızıldanma oluşturulamaz. Konu sıradan ifadeler ve anlatımlar şeklinde satırlar arasında kaybolur. Yazarlar bu satırları oluştururken asıl amacı unuttur ve vurgu bir kaç kelime arasında gizli kaldığından okur “mezalimi yapan ile mezalime uğrayanlar arasında” çelişkide kalır. Bu durum şu şekilde örneklendirilebilir:

²⁶ Bk. Sinan Oğan, “24 Nisan Baskısı Altındaki Yol Haritası Yol Kazasına Dönüşebilir...” (23 Nisan 2009), <http://www.Turksam.org/tr/a1639.html> (26.04.2009).

“Mezalim” kelimesi içerik itibariyle kişilerin birbirlerinin hukukî ve ahlakî haklarına yapılan tecavüzler ile sözlü saldırıları da kapsar. Bu sebeple böyle ifadelerle karşılaşan okuyucular, neyin kastedildiğini uzun bir uğraştan sonra öğrenirler. Buna karşılık ifadeyi yerinde ve vurgulu bir şekilde dile getiren önemli tarihçiler de vardır ve bunlardan biri olan Salahi Sonyel bu konuda en mükemmel ifadeleri “Yunan Ayaklanması Günlerinde **Mora’daki Türkler Nasıl Yok Edildiler?**”²⁷ adlı makalesinde ortaya koyar.

Bu konu hakkında benzeri duygular yaşatan ve doğrudan Türklere yönelik soykırımı/katliamı anlatan örnek bazı eserlerden de bahsedilebilir: “**Türk Soykırımı: Ermeni Sorununun Ermeniler Tarafından Dikkatle Saklanan Yüzü**”²⁸, “**Belgelerle Ermeniler ve Katliamları**”²⁹, “**Van, Bitlis, Muş ve Kars’taki Ermeni Katliamları-Gazilerle Mülakat**”³⁰, “**Ermenilerin Yeşilyayla’daki Türk Soykırımı (11-12 Mart 1918)**”³¹ adlı eserler. Bu eserlerin başlıkları genel olarak devrik cümlelerden oluşu da dikkat çekicidir. Devrik cümleler bazen vurgulu olabilmekle beraber, bazen de kelimelerin anlamlarındaki gücü söküp atmaktadır.

Mezalim kelimesinin Türk yazarlar tarafından eksik ve vurgusuz olarak kullanılmasına karşılık, Yunan Mezalimi ve Sırp Mezalimi gibi başlıklar altında son derece etkili fotoğraflar kullanılmak suretiyle, anlamı pekiştiren Türk yazarların olduğunu da burada vurgulamak gerekmektedir. Ancak bu tür çalışmalar oldukça az olduğundan, dünya kamuoyunu etkilemek için bu konuda daha çok çalışmaya ihtiyaç olduğu da bir gerçektir.

b. Türklerin ifadeleri vurgulama eksikliği yazılı kaynaklar yanında, görsel basında da aynı şekildedir.

Türler duygusal bir millet olmaları sebebiyle bu tür yayınlardan zarar görebilecekleri kanısına kapılarak, yapılmak istenen faaliyetin sonunu getirmeden kendi kendilerine çeşitli engeller yaratarak konuyu kapatmayı uygun bulurlar. Meselâ; 1890’lı yıllardan Millî Mücadele’ye kadar süren ve **Anadolu’da Ermenilerin Türklere yaptıkları soykırım ve büyük katliamlara** ait toplu mezarlarla ilgili programlarında ilk duyulan anons “**Lütfen 18 yaşından küçük çocuklara seyrettirmeyiniz**” dir. Ancak Türk gençlerinin vatan sevgisi, millet sevgisi ve hadiseler karşısındaki duruşunun şekilleneceği

²⁷ Salahi Sonyel, “Yunan Ayaklanması Günlerinde Mora’daki Türkler Nasıl Yok Edildiler?”, *Bellekten*, Cilt: LXII, Sayı: 233, Ankara 1998.

²⁸ Bkz. S. Kemal Ermetin, *Türk Soykırımı: Ermeni Sorununun Ermeniler Tarafından Dikkatle Saklanan Yüzü*, Töre Yayın Grubu, İstanbul 2001.

²⁹ Ahmet Dumlu, *Belgelerle Ermeniler ve Katliamları*, Erzincan 1983.

³⁰ Azmi Süslü-G.Öğün, M.Törehan Serdar (Haz.), *Van, Bitlis, Muş ve Kars’taki Ermeni Katliamları-Gazilerle Mülakat*, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları, Ankara 1994.

³¹ Enver Konukçu, *Ermenilerin Yeşilyayla’daki Türk Soykırımı (11-12 Mart 1918)*, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları, Ankara 1990.

bu yaşlarda, bu tür meselelerden soyutlanması, gençlerin bu konulara olan duyarlılığını ortadan kaldırmaktadır. Mehmet Ali Ünal bu konu ile ilgili olarak “Millî ölçüden mahrum kalmış toplumların olaylar karşısında muayyen bir tavır almasını, hadiselerin iyi bir tahlilini yapmasını ve geleceğe dair basiretli çözümler bulmasını beklemek boşunadır.” ifadesini kullanır.³²

c. Türkler maruz kaldıkları soykırım, katliam ve perişanlığı dünyanın önemli merkezlerinde dile getirebilecek/savunabilecek yazarlardan ve gerekli donanımdan mahrumdur.

Sivil toplum kuruluşları dahil, hemen hiç bir kuruluş, karşılarındaki düşman ile boy ölçüşebilecek kuvvet ve kudrete sahip değildir³³. Bu da yine içlerinde yaşattıkları ve yaklaşık üç yüz yıllık bir geçmişe dayanan “kendilerini hakir, küçük ve cüce görmek” kompleksinden kaynaklanır.

d. Türkiye’de yapılan araştırmalarda, Ermenilerin Anadolu topraklarındaki tarihî, siyasî, iktisadî ve sosyal durumlarından sıkça bahsedilir.

Türk araştırmacıların eserlerinde, Ermeniler ile olan kültür bağlarından, ilişkilerden, dostane yaşamlardan ve Ermenilerin Türk topraklarındaki nüfuslarından, yaşamlarından, Türk tarihi, edebiyatı, musikisi ve diğer mesleklere olan katkılarından bahseden “Türk-Ermeni ilişkileri”, “Tarih Boyunca Ermeniler ve Türk Ermeni ilişkileri”, “Tarihte Türk-Ermeni Münasebetleri” türünden eserlere sıkça rastlamak mümkündür. Bu eserler bugün Türkler için Ermenilerin çalışkanlığını, dürüstlüğünü ve Türklerle olan bağlılığını vurgulayan eserler olarak gündeme gelirken, Ermeniler için; “Biz böyleyken Türkler bizi yok etmek istedi” diye kullanılan iyi bir malzeme olmaktadır. Bu konuda Mesrob K. Krikorian’ın Osmanlı Hizmetinde Ermeniler 1860-1908 adlı eseri iyi bir örnek teşkil eder.

Ayrıca bir bölgenin tarihinden bahsederken, o bölgenin çok eskilere uzanan tarihini, geçirdiği kültür devrelerini vurgulayan çalışmalara da sıkça rastlanmaktadır. Bu tür çalışmalar, Batılıları; bu topraklarda Türklerden daha önce Ermenilerin yaşadıklarına dair Ermeni iddialarına temel teşkil edecek verileri sağlamaktadır. Aynı şekilde Ermenilerin Osmanlı ülkelerinden ayrılışları hakkında düşünen Batılıların; Ermenilerin milliyetçi akımlardan etkilenerek, dünyaya açıldıkları zamanlarda ticarî veya başka sebeplerle çeşitli ülkelere yayıldıklarına değil, Türkler tarafından buralardan zorla çıkarıldıkları yargısı ile karşı karşıya bırakılmalarına sebep olmaktadır.

³² Mehmet Ali Ünal, “Tarih Mektepte Öğrenilmez”, *Tarihçi Gözüyle Olaylar ve Türkiye*, Isparta 1999, s. 72.

³³ İlater, *Ermeni Bibliyografyası*, s. 17.

e. Türkler aleyhine propaganda yapılan bir başka konu da Ermeni nüfusu meselesidir.

Ermenilerin Türkiye'deki nüfus miktarlarını ortaya koyan eserler de Ermeniler için bir dayanak noktası olmaktadır. Buna karşılık Ermeniler bugün buldukları Ermenistan'da Azerilerin veya daha önce orada yaşamış olan Türklerin nüfusları hakkında herhangi bir eser yayınlamazlar.

İngiltere ve Fransa gibi devletler, Anadolu'da, Cezayir'de, Mısır'da, Suriye'de, Hindistan ve Afganistan'da yaptıkları katliamları ve soykırımları görmezden gelerek, Anadolu'daki Ermeni nüfus için verilen çeşitli rakamları, dünya literatüründe kabul görmüş gerçek rakamlarla kıyaslayarak, aradaki farka tekabül eden nüfusun Türkler tarafından katledildiğini ilan etmekte mahzur görmezler. Oysa bu tür kasıtlı rakamlar, 1878 Berlin Kongresin'de olduğu gibi, sonraki dönemlerde de genel bir itibar görmemiştir³⁴.

Türkiye Cumhuriyeti ile bölgesel rekabet etmekte olan bu devletlerin yaptıkları bu tür yıkıcı yayınlar, Ermeniler ve Ermeni taraftarı propagandacıların dinî istismarı da kullanmak suretiyle Batı kamuoyu hafızasına, Türkleri zulmeden, zalim, gaddar ve barbar insanlar olarak yerleştirecek yayınlar yapabilmelerine yardımcı olmaktadır.

Bütün bu çalışmanın arkasında **bir tek gaye** vardır. O da **Anadolu'ya geri dönmek, Sevr'i canlandırmak ve Anadolu'nun büyük bir bölümünde Büyük Ermenistan'ı kurmaktır**. Bu gaye için çocuklarını beşikten itibaren yönlendirirler. **Kin ve nefretlerini hafızalara kazımak için sözde Büyük Ermenistan'ın haritalarını yemek tabaklarının içine nakşedecek kadar ileri giderler**. Ermeni iddialarını hikayelere, romanlara ve dinî ayinlerine yansıtacak kadar sorumsuz davranırlar. **İnternet sitelerinde, kan ve gözyaşı motifleri, Türkiye haritaları üzerinde damla damla resmedilir**. Bu sitelerde yayınlanan **kesik kafalar ve karnı deşilmiş kadın fotoğraflarının** tamamının Anadolu ve Azerbaycan'da **Ermeniler tarafından katledilen Türklere ait** olduğu şüphe götürmez.

Ermeniler bu tür görüntüleri, kendileri katliama uğramış gibi, genç nesillerine benimsetmekten kaçınmazlar. Bunları daima gündemde tutacak anıtlar, abideler ve müzeler kurarlar. Sonra da ülkelerini ziyaret eden önemli kişilere ilk önce buraları ziyaret ettirirler ve çelenkler koydururlar. Avrupa ülkelerinde bu hususları içeren lobi faaliyetleri yaparlar. Ermeni iddialarını gündeme getiren yüzlerce binlerce kitap, poster ve dokümanlar basılarak Avrupa, Amerika ve İslam dünyasındaki parlamentolara bizzat giderek, sunarlar ve iddialarına taraftar toparlarlar³⁵.

³⁴ Gürün, *a.g.e.*, 4. Baskı, s. 125.

³⁵ İlter, *a.g.e.*, s. 17.

f. Ermenilerin mahirane yaptıkları bir diğer propaganda da, yazdıkları eserlerde işledikleri konuların seçkinliğidir.

Ermeni yazarlar, güvenlikleri için 1915 yılında uygulanan “Sevk ve İskan Kanunu” adı verilen ve amacı “daha güvenli bir bölgeye nakil” olan bir kanunun uygulanmasını, “Ermeni Soykırımı” olarak nitelendirirler³⁶. Ermeni yazarların yazılarındaki başlıklar, nasıl bir aldatmaca ile karşı karşıya olduğunu bilmeyen, okuyucunun genellikle vicdanına seslenen, onu derinden etkileyen, gerçek dışı hadiseleri gözü önünde cereyan ediyormuşçasına vurgulayacak spotlardan oluşturulur. Ermeniler bunları en küçük çocukların dahi anlayabileceği bir tarzda sunarlar. Meselâ; A. Tarkmanian Hagop’un “1915-1922 Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu Ermenileri’nin Katledilmeleri ve Sınır Dışı Edilmeleri”³⁷, Richard G. Hovannisian’ın “Ermeni Toplu Kıyımı: Ermeni Halkının Tehciri, Uğradığı Katliamlar ve Dağıtılmasıyla ilgili Bibliyografya; Bilimsel Açıdan **Ermeni Soykırımı; Ermeni Soykırımı: Tarih, Siyaset ve Ahlak Sistemleri**”³⁸, Georges de Maleville’nin “1915 Ermeni Tragedisi”³⁹ gibi eserleri bunlar arasında saymak mümkündür. Bu tür anlatımlarda okuyucu ne aradığını ve ne umduğunu konu başlığından doğrudan anlama şansına sahiptir.

³⁶ Türkler Anadolu’ya gelmeden önce Bizans İmparatorluğu Ermeni prensliklerinin siyasi hakimiyetlerine son vermiş ve önemli miktarda Ermeni kitesini sürgün ederek İç Anadolu’ya yerleştirmişti. Ayrıca Bizans, Ermeni ve Süryanileri Ortodoksluğu kabule zorluyordu. Bu milletler gördükleri baskı sebebiyle Anadolu’nun müdafaasında Bizanslılara yardım etmemişlerdir. Ermeni tarihçi Urfalı Matheos ile Süryani tarihçi Mihael’in eserlerinde Bizanslılara karşı olan bu kinin izlerini görmek mümkündür (Erhan Afyoncu, Ermeni Meselesi Üzerine Araştırmalar, İstanbul 2001, s. v.). Yeni fethedilen yerlere iskan politikasında Türkler ve Ermeniler arasında bir ayırım yapılmadığı anlaşılmakla beraber, Romalılar, Persler, Bizanslılar zamanında zorunlu göçe tabi tutularak, yerlerinden yurtlarından sürülen hatta zulme uğrayan Ermeniler, Osmanlılar zamanında gönüllü olarak göçe, iskana tabi tutulmuşlar ve özellikle İstanbul ve civarına yerleştirilmişlerdir. Öyle ki XIX. yüzyılın başlarında İstanbul’daki Ermeni nüfus 150.000’e ulaşmış ve o devirde en kalabalık Ermeni nüfusun yaşadığı tek şehir İstanbul olmuştur (W.E.D. Allen, Caucasian Battlefields, Cambridge 1953, s. 18). Buna rağmen savaş şartları içinde ve gayet insani tedbirlerle Birinci Dünya Savaşı’nda tehcir edilen Ermenilerle ilgili meseleleri çarpıtarak dile getiren bir çok Ermeni yazarının, klasik Ermeni yazarlarının aksine, Osmanlı öncesi tehcir mezaliminden ve asırlarca sürdürülen Osmanlı’nın gönüllü iskan politikasından hiç söz etmemeleri şaşılacak bir durumdur (Süslü, *a.g.e.*, s. 8).

³⁷ A. Tarkmanian Hagop, *The Truth About the Massacres and Deportations of the Armenian Population of the Ottoman Empire, 1915-1922*, National Committee of Lebanon, Lebanon 1975.

³⁸ Richard G. Hovannisian, *The Armenian Holocaust: A Bibliography Relating to the Deportations, Massacres, and Dispersion of the Armenian People, 1915-1923*, Armenian Heritage Press, Cambridge, Massachusetts, 1980; *The Armenian Genocide in Perspective*, Transaction Books, New Brunswick-Oxford, 1986; *The Armenian Genocide: History, Politics, Ethics*, St. Martin’s Press, New York 1992.

³⁹ Georges de Maleville, *La Tragedie Armenienne de 1915*, Editions Lanore, Paris 1988.

Bu hususta önemli bir belge **Ermenistan Cumhuriyeti Eğitim ve İlim Bakanlığının Tarih, Ortaöğretim 10'cu Sınıflar için Ders Kitabında Ermeni Sorununun İşlenişi** ile ilgilidir. Bu ders kitaplarındaki başlıklardan bazıları dikkat çekicidir:

“Türklerin yol açtığı Ermeni soykırımının lanetlenmesi ve uluslararası ortamda tanınmasının talep edilmesi”, “Ermeni Milletinin Sürgünü ve Yok Edilmesi” konu başlığı altında; 1. Dünya Savaşı'nın, Türk Devletine topraklarında yaşayan Ermenilerle hesaplaşmasına imkan verdiği, İmparatorlukta yaşayan ve Türk milletinden olmayan Müslümanların Türkleştirilmesinin Hıristiyanların ise yok edilmesinin planlandığı”, “Jön Türklerin Ermenileri yok ederek Pan-Türkizm programı önündeki hedefine ulaşmak istediği, bu amaca ulaşmada Ermenileri sorun olarak gördüğü”, “Türklerin Ermenileri yok etmeyi istemelerinin bir başka nedeninin ise iktisadi olduğu”, “Ermeni soykırımına başlamak için bütün siyasî ve iktisadî sebeplerin mevcut olduğu”, “Ermenilerin kitleselel yok edilmesi için Bahattin Şakir Bey komutasında ‘Özel Teşkilat Birliği’ kurulduğu ve Ermenilerin kitleselel olarak yok edilmesinin emredildiği”, “1. Dünya Savaşı sırasında yalnızca Ermenilerin kitleselel toplu sürgünü, katledilmesinin yanı sıra Asurilerin, Yunanlıların ve Arapların da kırılmasının emredildiği”, “1914 sonbaharı ve 1915 ilkbaharında Ermeni halkının zorla sürgün edilmesinin ve katliamının başladığı”, “1914-1918 yıllarında Jön Türklerin Ermenilere karşı yürüttüğü siyasetin soykırım olarak adlandırıldığı, çünkü bütünlükte amacın Ermeni milletinin kökünü kazımak olduğu...” şeklindeki başlıklar uzayıp gitmektedir⁴⁰.

6. Sonuç

Doğu Roma/Bizans'ın elinde Sivas'tan Adana'ya, Adana'dan Erzurum'a, Erzurum'dan Van'a ve Diyarbakır'a sürüklenen, kendilerine duyulan itimatsızlık yüzünden her türlü zulüm ve perişanlığa reva görülen Ermeniler, o zamanlar birer kurtarıcı olarak Selçuklu Türkleri ve Osmanlı Türklerinden gördükleri insanlığı, kardeşliği bugün kulak arkası yapmayı ve görmezlikten gelmeyi bir alışkanlık haline getirmişlerdir. Böyle bir mizaç, karakter ve düşünce yapısına sahip olan Ermenilerin yukarıda bahsedilen, Türklerin konuları anlatış tarzları açısından, Ermenilerin konulara yaklaşımına göz atıldığında; Ermenilerin olayları en can alıcı, “suya sabuna üzerine basa basa dokunan” bir ustalıklı hareket ederek dünya kamuoyunun duyarlılığını uzun yıllar zorlayacak, Ermenilerin Türkler tarafından zulme uğramış mazlum bir millet olduğu inancını yaşatacak yazılar yazmayı ve bu yazıların iç ve dış dinamiklerine cazip özellikler kazandırmayı amaç edindikleri anlaşılmaktadır, tâki hayallerine ulaşana kadar.

⁴⁰Kitapta geçen ifadelerin alındığı bazı bölümler şunlardır: 21. bölümde Yuri Hovsetyan Lendruş oğlu tarafından s. 254-255'te “1945-1990 Yıllarında Sovyet Ermenistan'ı”; 12. bölümünde Ruben Sahakyan, Onik oğlu tarafından s. 139-152. “Birinci Dünya Savaşı ve Ermeni Soykırımı”, kitabın 15. bölümünde Nikolay Hovhannisyan Hovhannes oğlu tarafından s. 179-188'de “Versailles-Washington Birliği”dir (V.B. Barhudaryan'ın redaktörlüğünü yaptığı **Ermenistan Cumhuriyeti Eğitim ve İlim Bakanlığı Tarih, Ortaöğretim 10. Sınıflar için Ders Kitabı**).

Ermeniler, ortaya koydukları yazılarla ilgilenen herkesi etkileyecek, duygusallıktan uzak insanları dahi yumuşatacak, öyle cümleler ve öyle cümle kalıpları oluşturmuşlardır ki, Türkler dahi bu kalıpları ezberlemek ve ister istemez yayınlarına yansıtacak durumunda kalmışlardır. Öyle ki, kendilerini anlatırken kullandıkları ifadeler, Ermenileri anlatırken kullanılan ifadeler yanında kısır ve çelimsiz kalmıştır.

Ermeniler için, Ermeni meselesi diye bir konu hiç söz konusu olmamıştır. Onlar için söz konusu olan şey “Ermeni Soykırımı”dır. Onlar bu kelimeyi öyle işlemişlerdir ki, Batı kamuoyunda Türk ve Ermeni adını bir arada duyan herkes, **onların geçmişteki beraberliğinden ve Türklerin Ermeni toplumuna yaptıkları yardımlardan veya onları nasıl mutlu bir topluluk olarak yaşattıklarından değil**, Türklerin sözde zulümlerinden bahseder hale gelmişlerdir.

Ermenilerin başarısı ve Türklerin başarısızlığı burada ortaya çıkmaktadır. Ne olmuştur da Türkler bu derece saldırgan bir düşman karşısında, böyle bir sessizliğe bürünmüş ve böyle tavizkâr bir tutum sergilemiştir. Bunun sebep ve sonuçlarını elbette yakın geçmişte ve bugün icra edilen tarihçilikte aramak gerekmektedir.

1821 Mora İsyanı’ndan sonra Rumların yerini alan Ermenilerin “Millet-i Sadıka” olarak algılanması ve Türklerin Avrupa ile ilişkilerinin takibinde ve özellikle maliyede Ermenilere yer verilmesi; zaman içinde ordu gibi daha kutsal mekanlara kabul edilmelerini, Türk aydınlarına sirayet etmelerini, Türk siyasetine bulaşmalarını ve Türkü Türk’e kırdırmaya kadar varan tezgahların içine dahil olmalarını sağlayan bir süreç yaşanmıştır⁴¹. Bu süreçte Ermenilerin İttihat ve Terakki Partisi içine sızmış olmaları ve bu parti ile ileri gelenlerini kendi emellerine alet etmiş olmaları büyük bir talihsizlik olmuştur. O devrin Türk aydınlarının Ermeniler ile hareket etmeleri, ideallerine kavuşmada onlardan medet ummaları; sonraki dönemlerde ortaya çıkan Ermeni isyanlarında, Ermenilerin Türkleri katletmeleri olaylarında, bu hadiseleri tarihe aktaran kişilerin belki aralarında olmaları sebebiyle, olayların kayıtlara üstü örtülü ifadeler ile geçirilmesine sebep olmuştur. Devrin belki de en çarpıcı spotu “Ermeni Komiteleri’nin Amâl ve Harekat-ı İhtilaliyesi: İlan-ı Meşrutiyet’den Evvel ve Sonra”⁴² şeklindeydi. Bu hususta “Ankara’daki Milli Kütüphane”de aynı başlığı taşıyan ve 1890’lı yıllar sonrasını anlatan pek çok belge, gazete ve dokümana rastlamak mümkündür. Bunların içeriklerinde her ne kadar Türklerin uğradıkları katliamlardan bahsediliyor olsa da, günün siyasî ihtiyaçlarına yönelik olarak Ermenilerin bu isyanlarda ortaya koydukları vahşet yeterince işlenememiş, cümleler bu hususta gerçeği bütün ayrıntılarıyla

⁴¹ Meselâ, Ermeni Gabriel Norodükyan’ın Hariciye Nazırlığı’na getirilmesi hadisesinde olduğu gibi, Norodükyan, Balkan Harbi’ne girmemizin en büyük sorumlusuydu. Trablusgarp harbinde, düşmana bilgi sızdırarak, İtalyan murahhasına gönderdiği belgede “vaziyetimiz fenadır ne isterseniz vermeye mecburuz, fırsatı kaçırmayın, isteklerinizde ısrar edin” dediği öğrenilmiştir (Kocabaş, *Jön Türkler*, s. 292-293).

⁴² *Ermeni Komiteleri’nin Amâl ve Harekat-ı İhtilaliyesi: İlan-ı Meşrutiyet’den Evvel ve Sonra*, İstanbul 1332.

vurgulamaktan yoksun kalmıştır. Bu usul, buna usul demek doğru olmaz, bu yanlış bundan sonraki çalışmalarda da aynı şekilde sürdürülmüştür.

Ermenilere karşı sürdürülen bu pasif mücadele⁴³, onların Türk yurdunda yapmış oldukları zulüm ve katliamlara bir perde olmuş, 1915 ve sonrasında işledikleri faili meçhul cinayetlere de başarılı bir mazlumiyet süsü verecek şekilde büyük katkı sağlamıştır. ABD Başkanı Obama'nın **Meds Yeghern** ifadesi de bu gidişata tuz biber olmuştur.

Burada ifade etmeden geçemeyecek bir diğer husus ise, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olup da, Ermeniler aleyhinde yazı yazmaktan imtina eden yeni bir nesil yetişmektedir. Bunların en önemli gerekçesi ise bazı ülkelerde alınan ve "Sözde Ermeni Soykırımı" yasalarına muhalefet edenlerin söz konusu ülkelere kabul edilmeyecekleri yönündeki iddialardır. Böyle bir durum vaki olsa dahi Türk insanının sırf bu sebeple kendi milletine ihanet etmesi Türkler kadar, Türklere inanmış olan mazlum milletleri de yaralar.

KAYNAKÇA

AFYONCU, Erhan, *Ermeni Meselesi Üzerine Araştırmalar*, İstanbul 2001.

AKTAN, Gündüz, "Ermeni Sorununun Hukuksal Boyutu-Devletler Hukukuna Göre Ermeni Sorunu", *Ermeni Sorunu Temel Bilgi ve Belgeler*, Ankara 2007.

ASLAN, Nebahat Oran, *1. Dünya Harbi'nde Türkiye'deki Rus Savaş Esirleri ve Bunların İadeleri*, (Basılmamış Doktora Tezi, M.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü), İstanbul 2003.

BAKAR, Bülent, *Ermeni Tehciri ve Uygulaması*, (Basılmamış Dr. Tezi, M.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü), İstanbul 2003.

BEYOĞLU, Süleyman, "Ermeni Propagandasının Gölgelediği Gerçek: Tehcir Kanunu ve 1. Dünya Savaşı'nda Arap Tehciri", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, Sayı: 11, İstanbul 2004, s. 31-52.

ÇETİN, Erdal, *1. Dünya Savaşı'nda Mısır'daki Türk Esirleri*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, M.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü), İstanbul 2004.

⁴³ Bu pasif mücadelenin belki bir tek açıklaması olabilir: Gerek 13 Ekim 1921 tarihinde Kars'ta imzalanmış olan Türkiye ile Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Arasında Dostluk Antlaşması ve gerekse Lozan'daki karar aşamasında Ermenilerle ilgili meselenin Türkiye açısından sonlandırılmış olması bu husustaki rahatlığı ortaya çıkarmış olma ihtimali vardır (Bk. *Lozan Barış Konferansı, Tutanaklar-Belgeler*, Çevr. Sehal Meray, Cilt: 1., İstanbul 1993, s. 184-185)

- ÇOLAK, Mustafa, "Hans Barth'ın 'Türk Kendini Savun' Adlı Eserine Göre Ermeni Meselesinin Doğuşu ve Avrupa", *Hoşgörüden Yol Ayrımına Ermeniler*, Cilt: III, Erciyes 2009, s. 233-249.
- DEVELİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 11. Baskı, Ankara 1993.
- DUMLU, Ahmet, *Belgelerle Ermeniler ve Katliamları*, Erzincan 1983.
- DURAN, Batuhan, *Soykırım Suçunun Uluslar arası Hukukta ve Yeni Türk Ceza Kanununda Düzenleniş*, İstanbul 2007.
- edia_detail.html (11.5.2009)
- Ermeni Komiteleri'nin Amâl ve Harekat-ı İhtilâliyesi: İlan-ı Meşrutiyet'den Evvel ve Sonra*, İstanbul 1332.
- ERMETİN, S. Kemal, *Türk Soykırımı: Ermeni Sorununun Ermeniler Tarafından Dikkatle Saklanan Yüzü*, Töre Yayın Grubu, İstanbul 2001.
- GÜRÜN, Kamuran, *Ermeni Dosyası*, 4. Baskı, Ankara 1988.
- GÜVEN, Esin, *1. Dünya Savaşı'nda Rusya'daki Türk Esirleri ve Rusya Türkleri*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, M.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü), İstanbul 1996.
- HAGOP, A. Tarkmanian, *The Truth About the Massacres and Deportations of the Armenian Population of the Ottoman Empire, 1915-1922*, National Committee of Lebanon, Lebanon 1975.
- İLTER, Erdal, *Ermeni Propagandasının Kaynakları*, Ankara 1994.
- _____, *Türk-Ermeni İlişkileri Bibliyografyası*, Ankara 2001.
- KONUĞÇU, Enver, *Ermenilerin Yeşilyayla'daki Türk Soykırımı (11-12 Mart 1918)*, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları, Ankara 1990.
- KUTLU, Cemil, *1. Dünya Savaşında Rusya'daki Türk savaş esirleri ve bunların döndürülmeleri faaliyetleri*, (Basılmamış Doktora Tezi, A.Ü. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü), Erzurum 1997.
- ORAN, Baskın, *Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar*, Cilt: I (1919-1980), İstanbul 2002.
- REDHOUSE, J.W., *English-Turkish Dictionary*, İstanbul 1861.
- SARIYILDIZ, Deniz, *Görsel İletişim Araçlarıyla Türk Karşıtı Soykırım Propagandası*, Gebze 2006.
- SONYEL, Salahi, "Yunan Ayaklanması Günlerinde Mora'daki Türkler Nasıl Yok Edildiler?", *Bellekten*, Cilt: LXII, Sayı: 233, Ankara 1998.

SÜSLÜ, Azmi-Öğün Gülay, M.Törehan Serdar (Haz.), *Van, Bitlis, Muş ve Kars'taki Ermeni Katliamları-Gazilerle Mülakat*, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları, Ankara 1994.

URLU, Mustafa, *21. Yüzyılda PKK Terör Örgütünün Türkiye'de Kullandığı Propaganda, Strateji ve Teknikleri*, İstanbul 2008.

ÜNALI, Mehmet Ali, "Tarih Mektepte Öğrenilmez", *Tarihçi Gözüyle Olaylar ve Türkiye*, Isparta 1999.

YILMAZ, Nail, *Kamuoyunu Etkilemede Propagandanın Rolü*, İstanbul 1995.

Basın Kaynakları

<http://www.ido-forum.org/memleketim-uzerinde-oynanan-oyunlar/241387-ermenisoykirimii-iddialarini-kabul-eden-ulkeler.html> (11.05.2009).

<http://tez2.yok.gov.tr> (11.05.2009).

http://www.armeniangenocide.org/keyword_search/genocide/Education.50/current_category.0/multimhttp://www.armenian-genocide.org/search.html?keyword_search=genocide (11.05.2009)

<http://en.wikipedia.org/wiki/Genocide> (11.05.2009)

http://www.armenian-genocide.org/search.html?keyword_search=massacre (11.05.2009)

http://www.armeniangenocide.org/search.html?keyword_search=tragedya (11.05.2009)

<http://www.tdk.org.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA> (11.05.2009)

<http://www.turkhukuk sitesi.com>, (26.04.2009)

<http://blog.yer bilimleri.com/obama-said-that-meds-yeghern>(14.05.2009)

Sinan Oğan, "24 Nisan Baskısı Altındaki Yol Haritası Yol Kazasına Dönüşebilir..." (23 Nisan 2009), <http://www.Turksam.org/tr/a1639.html> (26.04.2009)